Змінюється роль учителя. Він повинен бути терплячим і справедливим, не практикувати висміювання, передражнювання, кепкування і не дозволяти іншим дітям робити це, ставитися з розумінням до потреб дітей, час від часу давати їм ручну роботу (малювати, вирізати, клеїти, розфарбовувати тощо), працювати над виправленням помилок разом з учнями, готувати матеріали, в яких використовувати казки, ігри, вірші, пісні. У цьому віці діти дуже вразливі до зовнішнього впливу навчально-виховного процесу. Вони здатні відчувати задоволення від досягнутих успіхів і мають стійкий інтерес до виконання ускладнених завдань. Діти із захопленням вивчатимуть мову, якщо зміст навчальної програми відповідатиме їхнім уявленням, віковим особливостям та інтересам, а вчитель враховуватиме психологічні особливості учнів молодшого шкільного віку. Саме внутрішній світ учителя, його досвід, емоції, захопленість своєю справою, професійна майстерність відіграють велику роль у формуванні особистості учня та впливають на його успіхи і невдачі та гарантують якісне опанування ІМ.

Список використаних джерел

1. Андреев В. И. Проверь себя: десять тестов оценки интеллигентности конкурентоспособного и творческого потенциала личности / В. И. Андреев. – М.: Нар. образование, 1994. – 64 с.
2. Буренко В. Об’єктивні умови переходу початкової школи на нову структуру і зміст навчання. Методичні поради / В. Буренко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2002. – № 1–2. – С. 18–22.
3. Дубина Л. Т. Використання театралізованої педагогіки у підготовці майбутніх учителів початкових класів: автореф. дис. … канд. пед. наук. – К., 2004.
4. Загальна психологія: навч. посібник / О. Скрипченко, Л. Волинська, З. Огороднійчук та ін. – К.: А.П.Н., 1999. – 463 с.

Оксана Руденко

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Інвестування відіграє важливу роль в економіці та є базою, на якій ґрунтується економічний розвиток суспільства в цілому. В умовах конкурентної, політики і трансформаційних змін розвиток національної економіки залежить від ступеня інвестиційної активності. При цьому прагнення одержати доход достатній для відновлення і приросту економічного потенціалу, змушує шукати напрямки ефективного вкладення власних коштів і залучати більшу кількість інвесторів [1]. Трансформаційні процеси економіки України відбуваються досить

складно. Нині країна переживає глибоку системну кризу, характерна відсутністю власної виваженої стратегії формування та нарощування виробничого потенціалу, неефективне використання природно-ресурсного, інформаційного та наукового-технічного потенціалу країни.

Широке коло питань, пов'язаних з проблеми оцінки інвестиційного потенціалу та пошуком пріоритетних напрямків підвищення його ефективності, розглянуто у працях зарубіжних і вітчизняних вчених: В. Базилевича, Г. Банянина, В. Беренса, І. Бланка, Л. Гітмана, А. Гойка, М. Джонка, А. Дуки, Я. Крупки, В. Лещука, Г. Маховікової, К. Рейлі, П. Рогожина, Д. Черваньова, У. Шарпа, В. Шевчука та багатьох ін. Аналіз їх праць показав, що нині актуальним питанням є дослідження методики оцінки інвестиційного потенціалу національної економіки.

У згаданих дослідженнях, не зважаючи на їх значну кількість, відсутня систематизація застосовуваних методик оцінки інвестиційного потенціалу мезорівня економіки; недостатньою чітко сформульовані переваги та недоліки кожного із пропонованих методичних підходів; не проведено глибинного аналізу перспектив їх використання в рамках сучасної економічної системи. Це націлює на необхідність проведення більш глибоких досліджень методології оцінки інвестиційного потенціалу національної економіки [2].

У сучасній інвестиційній практиці використовуються в основному показники, котрі засновані на використанні дисконтних методів розрахунку. Статистичні показники оцінки ефективності інвестиційного потенціалу використовуються переважно для оцінки ефективності короткострокових інвестиційних проектів [2]. Суть потенціалу країни в динамічній економічній системі дозволить визначити основні складові економічного потенціалу та оцінити місце інвестиційного потенціалу у його складі.

Відповідно до особливостей економічного потенціалу України, виділяємо три групи потенціалів, які формуються залежно від можливостей та перспектив розвитку інвестиційного потенціалу країни в цілому: базові потенціали (тобто наявність ресурсів та можливостей розвитку), потенціали трансформаційної економіки (тобто ресурси та можливості розвитку в період економічних змін) та потенціали розвитку (потенціал, котрий є основою для розвитку економічної системи).

Такий підхід є новим та оригінальним, оскільки дозволить виявити спільні та відмінні методики для дослідження інвестиційного потенціалу і, головне, сформувати методичну платформу для дослідження перспективного інвестиційного потенціалу національної економіки. Для досягнення поставленої мети розглянемо методики, що призначені для складників кожної групи потенціалів та оцінимо їх ефективність з точки зору застосування до дослідження самих потенціалів.

Для дослідження інвестиційного потенціалу, інвестиційної привабливості використовуються показники, що активності в зарубіжних

рейтингових методиках: Standard & Poors Rating Services, World Bank Group, Moodys Investors Service, The Global Competitiveness Index. Дані методики вигідні у застосуванні, коли існує необхідність порівняльної оцінки інвестиційного потенціалу, а фактори, що його визначають неможливо чи складно охарактеризувати з допомогою кількісних параметрів. Недоліками даних методів є відсутність єдиної методологічної бази, а також значний рівень суб'єктивізму.

Загалом, сукупність методик дослідження базових потенціалів повинна мати спільний вектор і у найпростішому математичному вигляді може бути представлена наступним чином:

БП= П-р. П+ТП+ВП, (1.1)

де БП – базові потенціали;

П-р. П – природно-ресурсний потенціал;

ТП – трудовий потенціал;

ВП – виробничий потенціал.

Розглянемо методики, актуальні для дослідження потенціалів *трансформаційної економіки.* У класичній економічній теорії потенціал трансформаційної економіки досліджений мало, в основному через інші складові економічної системи, що є дещо обмеженим та деформованим.

Для дослідження потенціалів трансформаційної економіки такий підхід дозволить оцінити важливість урахування тих чи інших факторів та побудувати їх взаємозалежність. На цій основі можливе обрахування коефіцієнтів формули:

ПТЕ= ТП+ІП+ІнП+ПП+ІМ, (1.2)

де ПТЕ – потенціали трансформаційної економіки;

ТП – тіньовий потенціал;

ІП– інформаційний потенціал;

ІнП – інфляційний потенціал;

ПП – політичний потенціал;

ІП – іміджевий потенціал.

Для визначення щільності зв'язку та взаємозалежності між параметрами потенціалу розвитку доцільним є використання показників щільності у нелінійній моделі. Такий підхід дозволить оцінити важливість урахування тих чи інших факторів та побудувати їх ієрархію щільності. На цій основі можливе обрахування коефіцієнтів формули:

ПР= Н-т.П+Р-ф.П+ПУ, (1.3)

де ПР – потенціали розвитку;

Н-т.П – науково-технічний потенціал;

Р-ф.П – ринково-фінансовий потенціал;

ПУ– потенціал управління.

Насамкінець розглянемо методики дослідження *інвестиційного потенціалу* з метою оцінки показників, які лежать в основі визначених нами вище груп інвестиційного потенціалу. Сукупність потенціалів, надасть можливість оцінити інвестиційний потенціал національної економіки.

$$ІП=БП+ПТЕ+ПР, \quad (1.4)$$

де ІП – інвестиційний потенціал;

БП – базові потенціали;

ПТЕ – потенціали трансформаційної економіки;

ПР – потенціали розвитку.

Зауважимо, що для дослідження інвестиційного потенціалу розглянуті вище показники повинні бути скореговані з урахуванням певних вагових коефіцієнтів (мультиплікаторів), що покликані відобразити їх роль для інвестиційного потенціалу в конкретний проміжок часу (економічний період).

Необхідно досліджувати інвестиційний потенціал з врахуванням всіх потенціалів нижчих рівнів, а не лише з огляду на статистичні показники економічного розвитку країни. Показники можуть змінюватися в часі та мають трансформаційну складову. Подальше вдосконалення методичних основ доцільно здійснювати в межах світових тенденцій економічного розвитку, використовуючи зарубіжний досвід формування інвестиційного потенціалу.

Список використаних джерел

1. Музиченко А. С. Інвестиційна діяльність в Україні / Музиченко А. С. – Київ: Кондор, 2005. – 406 с.
2. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / Бланк И. А. – Киев: Ника-Центр: Эльга-Н, 2002. – 448 с.

Тетяна Руденко

СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У СУСПІЛЬСТВІ: СТРАТИФІКАЦІЙНИЙ ПІДХІД

Однією із важливих характеристик усіх суспільств є соціальна нерівність. Більшість соціологічних концепцій вказують на те, що за рівних умов соціальної диференціації можлива різна ступінь соціальної нерівності. Соціальна нерівність – це диференціація людей на верстви, прошарки або групи відповідно до їх становища у суспільстві, що передбачає нерівність доступу до економічних ресурсів, до влади, привілеїв, неоднакове використання соціально-економічних можливостей, життєвих благ і прав. На відміну від природної нерівності, заснованої на інших, як правило, природних (біологічних, географічних), відмінностях, ця нерівність визначається за соціальною ознакою, тобто має соціальну сутність.

Для аналізу процесів соціальної нерівності застосовується теорія соціальної стратифікації, яка забезпечує можливість її концептуалізації. Науковці стверджують, що соціальна стратифікація – це природна і